

SZOTE

NAPLÓ

1. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 1990. szeptember 24.

Kiadja az Egyetem Rektora

A REKTOR TANÉVNYITÓN ELMONDOTT BESZÉDE /1990. szeptember 10./

Hagyomány, szokás és elvárt kötelesség az olykor száraz, olykor büszkeséggel ecsetelhető, máskor szívet szorító megemlékezéseken, a „történelmi feladatokon” túl a következő tanévre irányt mutató rektori elgondolásoknak is hangot adni. Ez napjaink cseppfolyós történéseiben, utat kereső, zaklatott atmoszférájában különösen nehéz. Nehéz, hiszen divergáló nézetek uralják ma az Egyetemen belüli légkört is. Jól bizonyítják ezt olyan kérdések, mint hogy vitatott, vajon bebizonyosodott-e az eddigi struktúra életképtelensége. Ha igen, miben, ha nem, mi őrizendő meg belőle. Helyes lett volna az elmúlt tanévet szakmai „elefántcsonttoronyban”, várakozással és kivárással tölteni, miközben csaknem egy év óta azon vitatkozunk, hogy ki legitim, és miért nem értelmes és indokolt a főhatósági nyilatkozatokat várni avagy nem.

Régóta felvetődött, de egyre aktuálisabb az Európába be- vagy visszailleszkedés kérdése, az univerzitas értelmezése, az autonómia problémái. Ezek jogos és megválaszolható kérdések ugyan, az azonban már kétséges: általános elfogadásra kerül-e bármely válasz, amit én vagy bárki más adna a helyemben.

Rendhagyó a tanév, a tanévnyitó, a környezeti, társadalmi helyzet is, ezért személyes, bár hiszem, hogy nem csupán egyéni véleményemet mondom ezekről a kérdésekről.

Azt vallom, hogy az Európához való felzárkózás törekvése, a nemzetközi tudományos életben bekevert perifériára csúszáson, a szakmai és technikai elmaradáson való felháborodás és sajnálkozás, az eddigi struktúra súlyos hibáinak felismerése és az ezek ellen megkísérelt érvelés és cselekedet nem

pillanatszerűen jött létre. Hosszú folyamatok, sokszor kollektív erőfeszítés, érdemes személyi próbálkozások sora előzte meg jelen helyzetünket, amelyek értékeit és korlátait az utókor fogja felismerni és reálisan elemezni az elmúlt évek tevékenységeire visszpillantva. Jelzem, az utókor sohasem adott igazat azoknak, akik úgy képzelték, hogy az emberi történelem az ő fellépésükkel kezdődik. Tudósok és politikusok közül sokan kimondták már ezt, de szerencsétlen sorsú, hányatott életű nemzetünk vonatkozásában ez fokozottan igaz. Míg a nálunk gazdagabb és szerencsésebb nemzetek sem engedik meg azt a fölös ostobaságot maguknak, hogy értékeiket, hagyományaikat lejárassák, semmisnek tekintsék, addig tragikus sorsú „kompországunk” a történelem során nemegyszer esett már a gyökérvesztés és a kollektív felejtés, elfojtás önbüntető hibájába és reménytelenségbe. Orvosoknak és jövőendő orvosoknak különösen figyelnie kell a hazai történelem útvesztőire és lépéstévesztéseire, mert bár sokan épp a gyógyítókat tartják az apolitikus értelmiségnek, a gyökértelenség, a történelem csapásai, frusztrációi, a társadalmi csapdák „eredményei” épp az ő munkájukban érzékelhetők közvetlen közelségben. Látható ez a népbetegség méretű pszichoszociális gondok, stresszek, a hibás életmód által korai megrokkánásra kerülő páciensek tömegei révén.

Nem vitás, hogy Egyetemünk működését bőven érheti bíráló szó. Sajnálatos, hogy a nagyon sok felelősségteljes tevékenység, áldozatos munka, önfeláldozó túlhajtás és sok dicsérendő ambíció nemegyszer társul bürokráciával, lélektelenséggel, rejtett, falakon belüli munkanélküliséggel, mondjuk ki:

esetenként méltánytalansággal és igazságtalansággal is. Kulcskérdés, és ebben az egyetemen széleskörű az egyetértés, hogy világos hatáskörök, egyértelmű feladatmeghatározás és kellő garanciát jelentő ellenőrzési szisztéma az, amit az egyetemen ki kell alakítanunk, de megint hozzátéveszem, nem úgy, hogy semmit nem veszünk figyelembe az eddigi tapasztalatok és tanulságok közül.

A sokat vitatott kérdés, nevezetesen, hogy ki és mi a legitím napjainkban, Egyetemünket sem hagyja érintetlenül. Mi sem áll tőlem távolabb, mint hogy magamnak igényelném e kérdés elbírálásának jogát. El kell ismerni, hogy egyes személyek kiválasztása során, és egyéb személyi döntésekkel kapcsolatban és az egyetemi közvélemény értékrendszerében nem igazán elfogadott szempontok, módszerek is szerepet kaptak. Ez esetenként a tisztségviselői, tanári, tanszemélyzeti, de még a hallgatói kiválasztásra is érvényes. Viszont állítom, hogy nem ez volt az egyetlen és döntő meghatározó. Vallom, hogy az torz vélemény, mely szerint az egyetemen a tisztségviselők, a tanárok, a tanszemélyzet, a hallgatók, a szakdolgozók kiválasztása, jutalmazása, kiüntetése valamiféle mindent átható kontraszelekciónak lett volna a következménye. Meggyőződésem, hogy Egyetemünkön az elmúlt évtizedben és különösen az elmúlt években egészében és egyre nyomatékosabban a szakmai szempontok meghatározó, elsődleges hangsúlyt nyertek.

Ha azt kérdezik tőlem, mi várható Egyetemünk életében, és mit kívánok az 1990/91-es tanévre, akkor első helyre azt teszem, hogy az egyetem feladata, jellege, nem kevésbé tevékenységének súlypontjai felelősségteljesen és az egyetem egésze számára elfogadható módon kerüljenek megfogalmazásra! Legyen az egyetem élén mielőbb számos olyan vezető, olyan Egyetemi Tanács és Kari Tanácsok, akik és amelyek iránt az egyetem széles közvéleménye bizalommal van, akikre és amelyekre tisztelettel és megbecsüléssel tud felnézni. Bár kötelességem hozzátenni, hogy sem magam, sem az egyetem vezető tisztségviselői nem éreztük azt, hogy az egyetem dolgozói és oktatói részéről ne széleskörű bizalom közepette végeznénk munkánkat.

Szeretném remélni, hogy bár az egyetemen ebben a tanévben a légkör, a rendszerváltás közepete, de a megújulás reményében az átlagosnál szűkszerűen zaklatottabb lesz, mégis ez a zaklatottság végül is elő fogja segíteni az azt követő gyorsabb megnyugvást és stabilizálódást.

Remélem, hogy a szükséges döntések, állásfoglalások a mintegy 6000 egyetemi polgár túlnyomó részének aktivitása és egyetértése alapján fognak megszületni.

Ha tőlem függne, akkor az egyetem vezetését, az annak tevékenységébe történő beleszólást, a döntésekbeni részvétel jogát és az ellenőrzést egyértelműen a kompetencia alapján és annak arányában határoznám meg. Ez abból következik, hogy sem a tanszékvezető, sem az oktató, a szakdolgozó, vagy a hallgató nem polihisztor a szó összegytemi értelmében, ugyanakkor minden rétegre érvényes, hogy bizonyos feladatokhoz kizárólag, a legjobban, vagy elsősorban ő ért. A kompetencia szerinti vezetést és döntéshozatalt én úgy képelném el, hogy mindenki abba és annyira szóljon bele, amennyire annak végrehajtásában felelősséget is tud vállalni, és amennyire tőle számon kérhetők a hozott döntések. Ilyen értelemben, úgy látom megoldáshoz közeledünk, hiszen a tanári testületnek, az összoktatói és a hallgatói fórumnak a kötetlen információcsere jogos igénye kielégítésén túl meghatározott feladata és hatásköre körvonalazódik.

Bármennyire is előre fogunk lépni e téren, bármennyire és közelítőleg optimálissá válik, reméljük, az egyetemi autonómia, a főhatóságainkhoz, az önkormányzatokhoz, valamint a különböző rétegeket képviselő érdekvédelmi szervekhez, mindenekelőtt a kamarákhoz való viszony további lehetőségeket nyit. E kapcsolatok körültekintő és átgondolt kiépítése feltétele lesz a nyugodtan, zavartalanul, harmonikusan végzendő munkánknak. Remélem, és kifejezem az irányú óhajomat, hogy a főhatóságunkhoz való viszony, melyet az elmúlt években sem felhőtlennek, sem zavartalannak nem lehetett mondani, kedvezően alakul. Ugyanez érvényes a leendő önkormányzathoz való viszonyra is, mert az eddigi tanácsi vezetésre sajnos nem mondhatjuk, hogy azt mindig az egyetem sajátosságát, jelentőségét, szerepét megértő uralta volna. Ki tudja, egyszer talán még az is elképzelhető lesz, hogy a Szeged közigazgatási határát jelző tábla alá büszkén írják ki az „Egyetemi Város” más országokban megtisztelő címét. Az egyetem méltóságának, tekintélyének megőrzése, az egyetemi polgárok jogainak és kötelességeinek szinkronja, a becsületesen végzett munkáért járó, biztonságot nyújtó megbecsülés, s nem utolsósorban az autonómia azok a vezérszavak, melyek az előrelépés útját szegélyezhetik.

Ezekben a napokban van 50 éve, hogy Szent-Györgyi Albert a Szegedi Tudományegyetem rektori székébe került. Mint egész életműve, így akkori gondolatai is időtállóak és aktuálisak. Legidősebbek talán éppen az oktatásról és a hallgatókról mondott szavai: „Az egyetem nem zárkozhat el az elől, hogy a közel szemben vállalt kötelességeit teljesítse és alkalmazkodjék hallgatói tömegének igényeihez. Ez az egyetemet egy súlyos és megoldatlan probléma elé állította. Azelőtt az egyetem csak tudósokat képzett, és magas tudományt hirdetett. Az ifjúság nagy tömege azonban nem tudós akar lenni. Az egyetem részéről azonban aggodalmak merültek fel, hogy az előadásoknak a közszükségletekhez való alkalmazkodása által az egyetem elveszti magas színvonalát. Viszont ha előadásunkat a tudomány legmagasabb szintjén tartjuk,

úgy hallgatóságunkat sok olyan tudással terheljük meg, amelyre a közéletben szükségük nem lesz, és a vége az, hogy a közéletre alkalmatlan fél tudósokat képezünk. . .

Határozottan állítom, hogy az egyetemnek alkalmazkodnia kell a hallgatósága és az élet igényeihez, hiszen egész közoktatásunk egyik alapvető hibája, hogy a tanítást inkább a tananyag, mint a hallgató szemszögéből ítéli meg”.

Fájó problémaként említi Szent-Györgyi a tan-személyzet és a hallgatóság aránytalanságát, ami hozzájárul ahhoz, hogy gyakran áthidalhatatlan távolság alakul ki köztük. Ezt mi ma is csak fájlalni tudjuk, hiszen igen sok feszültség és elégedetlenség elkerülhető lett volna, ha Szent-Györgyi 50 évvel ezelőtti gondolata megvalósul: „nevelői és tanítói hivatásunkat csak úgy teljesíthetjük igazán, ha a tanár tanítványának nem csak cenzora, de barátja, munkatársa és idősebb testvér is”.

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

Az Általános Orvostudományi Karhoz érkezett kérések alapján, a Kar dékánja a következőket részesítette jubileumi diplomában:

VASDIPLOMA dr SIMON ÁKOS
ny. oszt. vez. főorvos

**GYÉMÁNT
DIPLOMA** dr FISCHER ILONA
ny. főorvos

**ARANY
DIPLOMA** dr CSILLAG ISTVÁN
ny. főorvos
dr DUBECZ SÁNDOR
ny. egyetemi docens
dr FÜLÖP BÉLA
ny. ig. főorvos
dr IVÁNDY GYULA
ny. ig. h. főorvos
dr KESZTHELYI ISTVÁN
ny. fogszakorvos
dr MIHALIK ISTVÁN
ny. főorvos
dr SALGÓ GÁBOR
ny. ig. főorvos
dr SÁNDOR ANTAL
ny. főorvos
dr SZÉKELY ANDRÁS
ny. csop. vez. főorvos
dr THIERY LAJOS
ny. főorvos

A Gyógyszerésztudományi Karhoz érkezett kérés alapján a Kar dékánja a következőket részesítette jubileumi diplomában:

a 65 évvel ezelőtt megszerzett oklevelük alapján:
VASDIPLOMA SZARVASHÁZI FERENC

VATTAY ELEMÉR
ny. gyógyszerészeknek

60 évvel ezelőtt megszerzett oklevelük alapján
**GYÉMÁNT
DIPLOMA** FRÖHLICH ANNA
Szentessy Istvánné

METZ LÁSZLÓ

PEKLÓ TIBOR

TANGELMAYER ARANKA
Mézes Mihályné

gyógyszerészek részére

50 évvel ezelőtt megszerzett oklevelük alapján

ARANY dr KALMÁR ISTVÁN

DIPLOMA KASZANITZKY ISTVÁN

gyógyszerészeknek.

A felsorolt Hölgyeknek és Uraknak Egyetemünk valamennyi polgára kíván további jó egészséget és egyben elismerésünket fejezzük ki áldozatos munkájukért.

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

A Minisztertanács határozata értelmében Egyetemünkön 1990. július 1-től FŐISKOLAI KAR létesült, vezetője dr Szél Éva főiskolai tanár.

Az Egyetemi Tanács 1989. október 20.-i ülésén az Országos Traumatológiai Szakmai Kollégium véleményének ismeretében úgy döntött, hogy 1990. január 1-től Egyetemünkön önálló TRAUMATOLÓGIAI OSZTÁLYT létesít. Rektor úr az osztály vezetésével dr SÁNDOR LÁSZLÓ docenst bízta meg.

Az Egyetemi Tanács 1990. május 18.-i rendkívüli ülésén önálló szervezeti egységként ORVOSI GENETIKAI KÖZPONT működését engedélyezte. Rektor úr a létesítmény vezetésével dr SZEMERE GYÖRGY egyetemi tanárt bízta meg.

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

A Magyar Tudományos Akadémia ez évi közgyűlésén levelező tagjává választotta

dr TELEGDY GYULA tanszékvezető egyetemi tanárt.

Rektor úr további öt évre meghosszabbította tanszékvezetői megbízatását dr CZIGNER JENŐ, dr MINKER EMIL, dr TELEGDY GYULA professzoroknak. dr ZALÁNYI SÁMUEL egyetemi tanár tanszékvezetői megbízatását egy évre meghosszabbította.

Az elmúlt tanévben nyugdíjba vonult dr Sas Mihály egyetemi tanár, klinika igazgató. Ez alkalomból a Köztársasági Elnök magas kitüntetéssel honorálta életművét.

Prof. dr KOVÁCS LÁSZLÓ egyetemünk rektorától a Népjóléti Miniszterrel egyetértésben öt éves megbízatást nyert a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika vezetésére, július 1.-i hatállyal. dr PENKE BOTOND egyetemi tanári kinevezést és egyben az Orvosi Vegytani Intézet igazgatói megbízatását kapta a Köztársasági Elnöktől.

EGYETEMI TANÁR kinevezést kaptak:

dr DUX LÁSZLÓ Biokémiai Intézet
dr JULESZ JÁNOS Endokrinológiai Önálló Osztály és Kutató Laboratórium
dr MEZEY Géza Egyetemi Gyógyszertár
dr SONKODI SÁNDOR 1. sz. Belgyógyászati Klinika
dr STAJER GÉZA Gyógyszerészi Vegytani Intézet

EGYETEMI DOCENS kinevezést kaptak:

dr BÁRTFAI GYÖRGY Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
dr FÜLÖP FERENC Gyógyszerészi Vegytani Intézet
dr GORZÓ ISTVÁN Fogászati és Szájsebészeti Klinika
dr HUNYADVÁRI ÉVA Gyógyszertechnológiai Intézet
dr JÁRDÁNHÁZY TAMÁS Ideg- és Elmebetegségek Klinikája
dr MÁGORI ANIKÓ Patológiai Intézet
dr MANDY IVETTE Mikrobiológiai Intézet
dr MÉRAY JUDIT Fogászati és Szájsebészeti Klinika
dr SZENOHRADSZKY JÁNOS Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet
dr THURZÓ LÁSZLÓ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
dr VAMOS KÁROLY Orvosi Biológiai Intézet

TUDOMÁNYOS FŐMUNKATÁRS kinevezést kaptak:

dr ENDREFFY EMÓKE Gyermekegyógyászati Klinika

CÍMZETES EGYETEMI TANÁR elismerésben részesült:

dr GYURKOVITS KÁLMÁN Gyermekegyógyászati Klinika
dr KOVÁCS GÁBOR Markusovszky Kórház Szombathely
dr KOVÁCS ZOLTÁN Heves Megyei Tanács Kórház Eger

CÍMZETES EGYETEMI DOCENS elismerésben részesült:

dr CSÍKOS MIHÁLY Szeged Városi Tanács Kórháza
dr DÖBRÖNTE ZOLTÁN Markusovszky Kórház Szombathely
dr HÓDI MIKLÓS Szeged Városi Tanács Kórháza
dr KARI CSABA MTA Szegedi Biológiai Központ
dr MICZÁK ANDRÁS Mikrobiológiai Intézet
dr NÉMETH ILONA Gyermekegyógyászati Klinika
dr POCZIK MIKLÓS Makó Városi Tanács Kórháza
dr SZABÓ ELEK Szeged Városi Tanács Kórháza
dr SZÁSZ KÁROLY Csongrád Megyei Tanács Tüdőkórház Deszk

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

A Köztársaság Elnöke a Magyar Köztársaság Csillagrendje kitüntetésben részesítette dr MINKER EMIL professzort, általános és oktatási rektorhelyettest.

KIVÁLÓ GYÓGYSZERÉSZ kitüntetésben részesült dr ERŐSS ISTVÁN docens. PRO UNIVERSITATE kitüntetést kapott VALKÓNÉ DÉVAI ZSUZSANNA, a Népióléti Minisztérium főosztályvezetője.

APÁTHY ISTVÁN EMLÉKÉREM elismeréssel jutalmazták BABARCZY EMESE szigorló orvost.

SZOTE KIVÁLÓ NEVELŐJE kitüntetésben részesült:

dr JANKA ZOLTÁN docens, IVÁN JÁNOS adjunktus

az Egyetemi Tanács JANCÓS MIKLÓS EMLÉKÉREM elismeréssel és jutalomdíjjal tüntette ki dr GÁBOR MIKLÓS ny. professzort.

dr BERNÁTH GÁBOR professzort a Royal Society of Chemistry tagjává választotta.

dr CSILLIK BERTALAN professzort az Associazione Italiana della Clinica del Dolore külföldi levelező tagjává választotta.

dr CZIGNER JENŐ professzort az NDK Fül – Orr – Gége Társaság Levelező tagjává választotta.

dr VADON GÁBOR professzort a Bolgár Radiológiai Társaság tiszteletbeli tagjává választotta.

dr DÉSI ILLES professzort a Nemzetközi Toxikológiai Bizottság magyarországi megbízottjának kérte fel.

dr BODOSI MIHÁLY professzort elnökévé, dr DÓCZI TAMÁS docent titkárává választotta a Magyar Idegsebészeti Társaság.

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

Egyetemünk rektoránál látogatást tett az elmúlt tanévben dr GYULAI ENDRE püspök úr, dr TÚRAY ALFRÉD, a Hittudományi Főiskola rektora, dr M. F. FATHALLA, WHO program igazgató Genfből, az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Marosvásárhely delegációja, az Innsbrucki Egyetem 20 tagú Tanácsa, dr RAINER ŠPRUNG rektor vezetésével.

Egyetemünk vezetői az elmúlt tanévben látogatást tettek Marosvásárhelyen, az ottani Egyetemen.

Eredményes tudományos munkásságuk elismeréseként ebben az évben a következők nyerték el a

TUDOMÁNYOK DOKTORA megtisztelő címet:

dr SZEMERE GYÖRGY Orvosi Genetikai Központ

dr SZABÓ JÁNOS Gyógyszerészeti Vegytani Intézet

dr FÜLÖP FERENC Gyógyszerészeti Vegytani Intézet

dr BALÁSPIRI LAJOS Orvosi Vegytani Intézet

dr PENKE BOTOND Orvosi Vegytani Intézet

dr TURI SÁNDOR Gyermekegyógyászati Klinika

Örvendetesen emelkedett Egyetemünk Klinikáin a továbbképzésben részesülő erdélyi magyar orvosok száma, így 33 kolléga töltött itt egy – két hónapos tanulmányutat.

Hallgatónk közül három fő vett részt külföldi diák kongresszuson, míg külföldi cseregyakorlaton 60 hallgatónk volt.

ANYAGI HELYZETÜNK!!!!

Ez évi költségvetésünk 1 milliárd 828 millió 927 ezer Ft; ez évi béalapunk 594 millió 132 ezer Ft;

felújításra fordítottunk 140 millió Ft – ot

az Új Klinikai Tömb átadása megtörtént, az épület elkészítésének összköltsége mintegy másfél milliárd Ft, évi fenntartása 300 millió Ft; elkezdődött a volt Ideggyógyászati klinika felújítása, az Anatómiai Intézet bonctermének átalakítása és a Főiskolai Kar tantermeinek korszerűsítése.

ADATOK HALLGATÓINKRÓL:

2107 fő vesz részt magyar nyelvű képzésben; 426 fő a devizás,

angol nyelvű oktatásban, tehát az összlétszám 2533 fő.

Az 1990/91 – es tanévet 491 fő kezdi meg az I. évfolyamon, közülük 395 hallgató a magyar nyelvű képzésben, 96 – an pedig a devizás formában. Az elmúlt tanévben 163 orvos, 20 fogorvos, 82 gyógyszerész és 82 védőnő kapott diplomát Egyetemünkön.

ADATOK AZ EGYETEMI DOLGOZÓKRÓL:

szervezeti egységek száma 47

dolgozói összlétszáma egyetemünknek 3750 fő

ebből diplomás 855 fő /orvos 581, egyéb diplomás 274/

össz klinikai ágylétszám 1534

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

Szent – Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Oktatója címet kapott:

dr GARAY ERZSÉBET körzeti főorvos, Gyula

dr JÓSA ZOLTÁN körzeti főorvos, Balatonszállás

dr MÁRKUS VERA oszt. vez. főorvos, Gyula

dr KOCSIS KÁROLY körzeti főorvos, Szolnok

dr SALAMON ISTVÁN körzeti főorvos, Szeged

dr TURY GÉZA körzeti főorvos, Tiszasziget

AZ ÉVNYITÓ HÍREI!

JÓ TANULÓ – JÓ SPORTOLÓ kitüntetés és jutalomdíjat ítélte oda az Egyetemi Tanács JUHÁSZ ZSUZSANNA VI. és VARGA CSABA IV. éves oh. nak.

Néhaj dr FODOR ERZSÉBET hagyatéki alapítvány pályadíját az idén

PERÉNYI JÁNOS V. éves fogorvostanhallgatónak ítelték oda.

Rektor úr bejelentette, hogy a Népjóléti Miniszter a jelen tanévre 24 hallgatónak adományozta a Köztársasági Ösztöndíjat.

Egyéb hírek!

dr SÜVEGES ILDIKÓ professzor választott tagja lett az European Ophthalmopathological Society-nek Portugáliában.

Az Európai Szemész Ultrahang Társaság első ízben tartotta kongresszusát Kelet Európában, jelesen Szegeden, az Új Klinika tantermében, augusztus 25–28. között, nagy sikerrel.

A CIANS, a felső idegtevékenység-kutatás nemzetközi szervezete Kyoto-i közgyűlésén MOLNÁR PÉTER professzort elnökségi taggá, továbbá a Társaság folyóirata szerkesztőbizottsági tagjává választotta.

Az Ottawai székhelyű IOP nemzetközi pszichofiziológiai társaság Kormányzótanácsa tagjai sorába választotta Molnár Péter professzort.

dr SIMON LAJOS egyetemi docens Gyógyszerészi Vegytani Intézet, három és fél hónapos tanulmányúton vett részt a kaliforniai Salk Intézetben.

dr BERNÁTH GÁBOR tanszékvezető professzort a Die Pharmazie folyóirat Szerkesztőségi Kollégiuma a szerkesztőség külföldi tanácsában való részvételre kérte fel.

dr STAJER GÉZA professzor július–augusztus hónapokban tanulmányúton vett részt a Turku-i Egyetem Kémiai Intézetében.

Kis színes:

A Délmagyarország szeptember 8.-i hirdetési oldalán akadt meg szeme érdeklődő olvasónknak a következő keretesen, a Munka rovatban: Kutató munkát élethivatásának tekintő biológust vagy orvost keresünk felvételre, jelentkezés SZOTE Központi Kutató Laboratórium. No comment!

A KERESZTAL TÁRGYALÁSOK ÁLLÁSA

Az előzetes megállapodásoknak megfelelően szeptember 12-én tartották a legutóbbi fordulót, amelyről Rektor urat rövid nyilatkozatra kértük.

Előzetesként annyit el kell mondanom, hogy szeptember 7-én Tanszékvezetői Értekezlet volt, ahol a 46 jelenlévőből 45-en titkosan megszavazták az Állásfoglalást, amely, úgy vélem, mindenképpen irányadónak tekinthető. Hozzáteve azt is, hogy ez az egyedüli csoport Egyetemünk polgáraiból, akiknek világosan, egyértelműen megnyilvánul véleményük. Egyéb esetekben, tehát más rétegeknél a vélemény közel sem ilyen nyilvánvalóan megjelent. Éppen ezért örvendetes, hogy még e hónap folyamán sor kerül, előreláthatóan 25-én, egyéb rétegek küldöttértekezleteire is. A KERESZTAL ügyében jelenleg nem számolhatok be túlzott előrehaladásról. Viszont ennek is van előnye, hogy a „frontvonalak” bizonyos mértékig megmerevedtek, hiszen ezáltal legalább világossá váltak az álláspontok. Elsődlegesnek mondható az Egyetemi Tanács összetétele körüli vita.

Hány főből álljon, és milyenek legyenek az egyes rétegek képviselői arányai? Élesen eltérő vélemények, melyektől a Tanszékvezetői Értekezlet Állásfoglalása illetve az oktatói–dolgozói–hallgatói nézetek meglehetősen távolságra van egymástól. Ez utóbbinak több professzor számára sértő módon történő, mert sajnálatos általánosításokat tartalmazó fogalmazását olvashattuk a PSP-ben. Bizonyos, hogy meg kell még tanulni azt a vitaformát, amely érvel, és mégsem bántó másokra.

Mármost felvetődik a kérdés: mi lesz, ha nem sikerül közös nevezőt találni? Egyik álláspont szerint ebben az esetben, mivel hatályos oktatási törvényt ismerünk, vita esetén döntsön a teljes mértékben demokratikusan megválasztott Egyetemi Tanács, mint valós testület. Másik vélemény szerint egyet, len legitim testület van az Egyetemünkön, ez pedig a Küldöttgyűlés, tehát ott szülessen döntés. Hozzáteszem, ebben az esetben többségi alapon leszavazhatják az egyetemi tanári kart, ami rendkívül súlyos válságot idézhetne elő. Számomra a kívánatos köze-

lítést jelentené pl. az a megoldás, hogy a Küldöttgyűlés véleményezzen néhány alapvető témakört, mint az egyetemi ALAPOKMANYT, a SzMSZ alapkérdéseit, illetőleg az egyetemi vezetés néhány személyi megoldását, így a rektor és „társai” csapatát. Azért is hasznosnak tűnnék ez a megoldás, mert így legalább ismernék egy szélesebb bázis nézeteit valóban kardinális ügyekben. . .

Kétségtelenül további lehetséges törésvonalat jelöl a Küldöttgyűlés mandátumának érvényessége is, hiszen ha korlátlan ideig érvényben van, úgy ez „kettős hatalom”. Közelítő megoldásként látnám helyesnek a **VÉLEMÉNYEZŐ TESTÜLET** státuszát, később meghatározandó tárgykörökben. Fel-

bukkant még az egyetemi vezető funkciók pályázat útján történő betöltésének igénye is. Szerintem ennek még nem jött el az ideje. Am addig is követelmény, hogy a pályázatok legyenek valóságos méretkezesek, ne pedig látszatok.

Fontos követelményként hangsúlyoznám, hogy a SZOTE intézményeinek átalakulása a kívánatos ütemben igazodjon az országos átlaghoz. Itt a korosztályok és a beosztások szerinti eltérés érthető, de egyben számításba is veendő.

Rektor úr befelyezésül megismételte, hogy Egyetemünk megújulása során is elsődleges követelmény az oktató és gyógyító munka folyamatosságának biztosítása.

- r - ó

Beszélgetés Benedek György professzorral

A szűkre szabott dolgozószobában ülünk a közkedvelt „tornacipós professzor” – ral. Persze az is árulkodó jelzése szeretett Egyetemünknek, hogy mit veszünk észre egymáson. Na de nem esszé készül itt, hanem nagyon is realista beszélgetés az Egyetem mai közállapotairól. Előljáróban még elhangzik, miszerint a SZOTE. Napló akkor tölt be hasznos szerepet, ha eszközzé tud válni az egyetemi véleménycserére, kicsit a régi idők jelszava szerint is: viragozzék minden virág. . .

- Lássuk hát a medvét! Miképpen vélekedsz a helyzetről, mely mint mindig, most is előadta magát?

- Alapjában véve csak a legutóbbi időben foglalkoztam „egyetem – politikával”. Bejártam az Intézetbe, oktattam, dolgoztam a laboratóriumban, és nemigen foglalkoztam ezekkel a dolgokkal. Ennek következtében manapság mondhatni hátrányban vagyok, pótlandó ismeretek hiányoznak számomra. Legalábbis ezzel magyarázom, hogy számos elképzelést forgatok érdeklődéssel, de hogy közülük melyek fognak hasznosulni, az még a későbbiek függvénye. Persze tartok tőle, hogy mások teóriáival is hasonló a helyzet, hiszen mit lehet tenni, az elmélet már csak ilyen természetű. Véleményem szerint a mi Egyetemünk benső életének ma egyik gyengéje a visszajelzés és a nyilvánosság hiánya. A napokban részt vettem egy találkozáson a társegyetemek képviselőivel, így ismerem az ő reformelképzeléseiket is. Azt tapasztaltam, hogy minél nagyobb egy intézmény belső feszültsége, fojtottsága, annál hevesebbek most a reform iránti érzületek. Föltehetőleg ezzel is magyarázható, hogy nálunk visszafogottság érződik, míg pl. Pécsen más a helyzet. Tudomásom szerint nálunk nem történtek olyan kirívó igazságtalanságok a legutóbbi években, amelyek most követelnék a radikális helyreigazítást.

- Mi a professzorok szerepe a reformtörekvésekben?

- Nehéz kérdés, hiszen bonyolult a probléma. Valamilyes ellentmondás rejtezik abban, hogy egyfelől a reform mondhatni „népmozgalom”, de másrészt az is igaz, hogy mióta világ a világ, mindig a tanárain keresztül ítélték meg az egyetemet. Számomra egyébként a professzori titulus valamiként ma is hordozza a középkori tanárok szándékát, miszerint tudásuk, tájékozottságuk, alkotásuk révén kiemelkedő szerepet töltsenek be környezetükben. Ma azonban széles körben tapasztalni egyfajta bizalmi válságot minden kiváltsággal szemben, így ez a kétely érinti a professzorokat is. Értelmetlenség lenne ezen csodálkozni, hiszen ma az ÁPISZ-tól a kandidaturáig mindent megkérdőjeleznek mifelénk, így a tanszékvezetői intézményt is. Nem ennek egyéni jogosságáról szólnék most, hanem magáról az általános jelenségről. A lényeg, hogy kialakult egy sajátos bizonytalanság az egyetemi emberekből, erkölcsi, sőt egzisztenciális! Magunk között fölösleges ezt magyarázni, hiszen aki specializálódott egy területre, az bizonyos életkor után már nem képes váltani. Ráadásul a hatalomváltás-rendszerváltás idején - apáink is tapasztalhatták - könnyűvé válnak a vezetői székek. . .

- Mi lenne a teendő?

- Mihamarabb lezárni a rendszerváltás felületi kavargását, és erősíteni a dolgozó-kutató-gyógyító emberek törekvéseit! Tudomásul venni, hogy egy intézmény velejárója a hierarchia – megkerülhetetlenül! A biztonság elkerülhetetlen, különben kérdéssé válik maga a mindennapi élet is.

- Miként vélekedsz az oktatás jelenéről és jövőképeiről?

- Az oktatás kölcsönös folyamat, nem csupán ismeretközlést jelent, hanem együttes erőfeszítést az

oktató és a hallgató részéről, amelyben nemcsak az oktatás folyamata valósul meg, hanem az oktató is új ismereteket, tapasztalatokat szerez. Meg kell teremtenünk azt a helyzetet, amelyben a hallgató meg akarja tanulni az orvostudományt. Mert most diplomát akar! Csupán a példa kedvéért: nem azt várják el tőle, hogy értse az élettant, hanem csupán azt, hogy a jegyet szerezzé meg az indexbe! Megemlítem, hogy Intézetünk az elmúlt évtizedben rendre megkérdezte a hallgatókat oktatásunkról, s rengeteget tanultunk válaszaikból. Egyébként a jövőképről szólva: legyen a hallgató motor, amely serkenti az oktatót.

- Tapasztalható ilyen?
- Igen, például a német egyetemeken,

vagy nálunk elvéve a legjáva hazai és külföldi hallgatóknál. Csak a hallgatók ilyen magatartása mellett remélhető, hogy valóban elsajátíthatják az orvostudomány alapjait, mintegy tényleg pályájukra készülve. Jelzem, mi még így indultunk annak idején, de ez a szemlélet sokat változott -,lefelé". Ma nincs jelentősége a jegynek, majdhogynem érdektelen ki hogy vizsgázik, csak legyen túl rajta. A túlterhelt, hajsolt oktató is gyakran ezt akarja, így azután létrejön a nagy kiegyezés- túlélési. A társadalombiztosítás új rendszere remélhetőleg szembefordul ezzel a lefelé csúszó tendenciával.

Természetesen ezzel együtt szemléletváltásra lesz szükség az Egyetemen is - érték-központi oktatásra és oktatókra!

MIT OLVASSUNK????

„Milyen a tudós élete itt Amerikában?

A tudós élete? Milyen lenne? Olyan, mint a többi emberé. Ez itt Amerika! Itt nincs különbség a tudós és az ú.m. normális emberek között. Magyarországon a tudománynak talán van tekintélye. Itt nincs. A köznép otthon felnéz arra, aki híres tudós, legalábbis az én időmben még így volt. Itt sehol nem számít, nem veszik észre. Ez egy materialista világ, a szellemi kincsek nem értékek a köznép számára. Magyarországon a szellemi kincsek a legfontosabbak. Itt nem. Itt egy nagy autóval többet ér el az ember, mint egy gondolattal. De mostanában hallom, hogy otthon is kezd megváltozni a helyzet. Pedig egy kis ország csak az észével lehet nagy. Ahol az agykat nem becsülik, ott a jelent sem becsülik és a jövőt áldozzák fel.”

Bizonyára ráismertek, Szent-Györgyi Albert beszélget /1983-ban/ a 90. születésnapjára hozzá látogató magyar TV-ssekkel. Számos érdekes

dokumentummal együtt egy tömzsi riport kötetet vehet kézbe az olvasó Egyetemünk névadójáról, ráadásul meglepő olcsón, pedig az Akadémia adta ki. Néhány fotó is szerepel, köztük az ÁOK néhai dékánja is látható, dr Berencsi György, amint fogadja az 1973-ban hazatért tudóst.

Mit NE!!! OLVASSUNK??

Ha Tandori Dezső ír/fordít, akkor az már gyanús, mert szokatlan, netán ŐRÜLT. Miként lám, most is. Ugyan miért kellett ezt az eszelősséget is lefordítania, hogy azt mondja :SHAUN HUTSON: ÁRNYAK a belső pokolból. Ilyenek teszik tönkre a jóérzésűeket, ha még akadnak. Ráadásul a magyar közönség teljesen készületlen az ilyenekből, tehát azt tesznek vele ezek a nemzetközi pszichikusok, amit csak akarnak. Most ilyen divatok uralkodnak a vágyott Nyugaton, mint ez az örületbe torkolló pszicho-horror. Persze már Shakespeare is ilyeneket írkált a Macbethbe: Hess, rémes árny, Szörnykép, riogató!! Hess! Mennyire igaza volt, hess!! Különben is drága és félelmet keltő könyv.

Prof. Molnár Péter levele a SZOTE NAPLÓhoz:

Rosszkedvű forradalom egyetemünkön avagy „quousque tandem habutere...” minden mennyiségben.

Csak semmi introspekcio mondotta egykor Freud Zsigmond, jónevű bécsi ideggyógyász. A fák levelét és termését egymás ellen ugrató (N.B. a gubacsról megfeledkező...) Fráter dr. írta PSP cikk olvastán mégis úgy jártam, mint Szent Pál apostol: tudván a jót; mégsem tudtam követni. A kezdeti őszinte érdeklődést kétkedés, majd harag, aztán valamiféle aha élmény váltotta fel bennem, hogy azt ne mondjam attitűd dinamikámban, míg nem aztán váratlanul (?) belém hasított az addig hibádzó szó: sajnálat. Nem magamat, az olvasót sajnáltam, még kevésbé a cikk íróját. Bármily furcsán hangzik is a szó: az ügyet sajnáltam. Az egyetem modernizálásának, megújulásának, ha úgy tetszik rendszerváltásának ügyét (de szomorú, hogy utóbbi fogalom is, lassan kiüresedvén, szómágiává kezd válni, mint errefelé annyi más fontos dolog). Sajnáltni kezdtem az időt az igaz pillanatot, a mi életünkben tán vissza már soha nem térőt, mégpedig azoktól a frusztráció keltette indulatoktól, melyek a cikkíró tollát vezették, a magam, s tartok tőle, sőt azóta tudok is róla, sokan mások reakcióit indították. Hankiss Elemér társadalmi csapdáink szociológiai természetrajzát elemző, briliáns esszéinek egyike, a Szent Györgyökről és sárkányokról szóló jutott eszembe. Magyarhonban, mondja, 10 millió Szent György néz farkasszemét és küzd életre – halálra 10 millió sárkánnyal. Egyetemünk történései is igazolnák Hankiss elemzését?... Vagy vessük inkább vigyázó szemünket a (nyilvánvalóan kontraszelektáltak tartott) ősei ugratására sokszor tigris (sárkányt..) kiáltó mesebeli lurkó példájára?

Mindannyiunk markában ott lehet az újrendezendő igazság

egy – egy részlete, az új, eddiginél effektívebb etc. egész „kirakásához” valamennyi kell(het). Ezért azután a PSP cikk kapcsán az ötszögű (majd ötágút írtam) kerekasztal résztvevőinek, s ne feledjük, épp a képviseleti rendszer okán valamennyien résztvevők vagyunk ott, szíves figyelmébe szeretném ajánlani két híres cserkészcsapat példáját (elég lesz kettő...), bár azokat történetesen nem „Oktatók” nak és „Vezetők” nek hívták. A szociálpszichológus Muzafer Sherif kísérletének résztvevőiként mesterségesen jól összeveszejtett, így hát ellenségeskedő (jellegzetes, egymást illető jelzőikért nem is kell az eredeti leíráshoz folyamodnom, elég belelapozni a kerekasztal jegyzőkönyveibe...) csapatai voltak. Kibékítésük, konstruktív kollaborációra serkentésük történeté miatt kerültek ide: ugyancsak mesterségesen elrontott lajtoskocsit kellett a táborba tolniuk (egy csapat nem volt elég) ahhoz, hogy szomjan, sőt éhen ne vesszenek. Van lajtoskocsink nekünk is: olyan hajó, melyet valóban át kell építeni, de úgy, hogy közben vízen maradjon. Meg más is, a közös, mindenki által elfogadott cél (modern, flexibilis, autonóm de nem autista, tehát ebben nem a múlt megtagadásának árán Európához csatlakozó, mert most is oda tartozó egyetem), vagyis az a kikötő, mely nélkül már a görögök is tudták, a hajós (legyen az kibernetesz – kormányos, rektor vagy matróz) nem tudhatja soha sem, melyik szél a jó szél. Mondom mindezt azért, mert tartok attól, hogy a point of no return közelébe kerültünk, ahol elveszhet reális reményünk arra, hogy a most szembenálló erők valaha majd, a konszolidáció után még képesek legyenek együtt dolgozni, kompromisszumok árán ugyan, de kölcsönösen elfogadott egyetemi célokért. Sajnálattal kellett éreznem, hogy Fráter dr. cikke a maga feleslegesen általánosító – ezért szűkszerűen sokakat sértő, ezzel minden további párbeszédet az

eddiginél is nehezebbé tevő – megállapításai a kontraszelekciónál nagymértékben rontották a helyzetet (valószínűleg szándéka ellenére). Pedig, ha logikusan végiggondoljuk a Godel tétel (adott rendszer teljességében nem érthető meg, csupán az adott rendszeren belüli szempontok alapján) érvényességével kell számolnunk a kontraszelekciónak kérdésének megítélésében: lévén minden kontraszelekciónak kiáltó egyetemi polgár maga is kontraszelektált! (természetesen elismerem, hogy a tisztán logikus elme pusztán számár, ahogy Apáczai Csere János mondotta volt egykoron).

Az egyetemi rendszerváltás egyik reális problémáját, természetesen fent mondotakkal korántsem kívánom „elkenni”. Könyörtelenül nehéz, de végül is elkerülhetetlen feladat, sőt kötelesség néven nevezni a dolgokat. Tán Wittgenstein segíthet itt: „amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell” mondja. Tehát: a sokakat sértő általánosítások helyett konkrét egyetemi helyzetek, emberek konkrét megméréstésére kell törekednünk. Ott aztán, alkalomadtán, könnyűnek találtathatunk. . .

Ehelyett, ahogy a szóban forgó PSP cikk példája is mutatja, „Quousque tandem habutere...” hangzik campus – szerte mindenütt. A szó azonos, a hangsúly is egyformán feszültséget tükröző, alkalomadtán fenyegetést sejtető, de egyben elkeseredést is, ám a címzeteknek szegezett ujjak a szélrózsa minden irányából egymásra mutatnak.

Mindennek pedig (bár csak ne lenne igazam) hajótörés lehet a következménye. Hajótörötteknek pedig még akik látszólag biztonságos, mert nagyobb deszkába kapaszkodhatnak is – semmi szél nem jó szél. Különösen a manapság állandósult viharos nem az...

SZKÍZIS

Sajátos helyzet, ha egy pszichiáternek (aki „mellesleg” klinikaigazgató és rektor is) egyszerre van módja a saját és ellenzéke véleményét képviselni. Ellentétes gondolatok és érzések is feszülnek bennem, amikor kinyitom az új SZOTE Naplót, és látom címlapján a nevemet, mint felelős kiadót – majd előveszem a P.S.P.-t az azonos felirattal. Bár mindig is leginkább pszichiáternek éreztem és vallottam magam (s gondolom, nem vonják kétségbe, hogy az utóbbi időben bőven volt módom rektorként is szakmámat gyakorolni), és a pszichiáter számára megszokott jelenség az ellentmondásos érzések, az ambivalencia tolerálása, most mégis zavar a szkízis.

Ha magánemberként, pszichiáterként jól is tolerálom az ellentmondásokat másokban s önmagamban, hiszen ez a pszichológiához és pszichoszomatikához értőknek köztudottan a mentális egészség és pszichés egyensúly egyik fő garanciája – most soknak tűnik ez a „tudathasadás”! Rektorként kötelességemnek tartom, hogy helyt adjak az egyetemen belüli legeltérőbb véleményeknek, hiszen egy demokratikus, működőképes egyetemnek a sokszor polarizált vélemények ütköztetése, de egyben tolerálása is feltétele. Felelős kiadóként azonban nem vállalhatom egyidejűleg olyan nézetek sorozatos, céltudatos képviselését, amelyeket olvasva szinte lehetetlenné válik az eligazodás, hogy tudniillik az egyetem rektora melyik álláspontot is képviseli? Ha a szakmánál maradok, pl. azt az álláspontot – e, amely alapján az egyetem pszichológiai –

– pszichiátriai oktatásának egyik alapeszméje, nevezetesen a „szóma” és „psziché” holisztikus felfogása, a pszichoszomatikus szemlélet terjesztése, ennek kongresszusokon, szakirodalomban, oktatáson belül, diák-köri munkában való propagálása? (Mellékesen ugyanez a rektor az ilyen jellegű rendezvények sokszor hiábavaló helyi – hazai propagátora. Gondolok pl. arra a nagy nemzetközi sikert arató áprilisi Bálint – kongresszusra, ahol a nyugati egyetemekről érkezett közel 150 főnyi diáksereg és hasonló számú orvoskolléga mellett a nyugateurópai egyetemekhez oly szenvedélyesen felzárkózni akaró egyetemünkről egy maroknyi egyetemista és három oktató vett részt...) Vagy ezzel ellentétben netán ugyanazt az elvet vallja a

rektor, mint a kiadásában megjelent P.S.P cikk szerzője, aki sem a pszichoszomatikus gondolkodásnak, sem annak oktatásának nyomát sem leli a SZOTE – n?

Természetesen most nem is a pszichoszomatikáról van szó. Már a nyári szünet előtti utolsó számok több cikkének hangvételét látva fontolgattam, hogy vállaljam e tovább a P.S.P. felelős kiadói szerepét.

(Bármennyire élvezetes és sajátos színfolt is lenne a magyar közéletben, hogy az egyetem vezetése patrónusa és égisze legyen az egyetemi értékek és egyben saját céltudatos lejáratásának...)

Ma úgy látom, hogy akkor helytelenül elnapoltam magamban ezt a kérdést, ám most már tisztázni kell az álláspontokat, oly messzire ment az általánosítható, nehezen körülírható, mindent és mindenkit megkérdőjelező hangvétel. (Az viszont egy ilyen terjedelmű és megjelenési gyakoriságú lap esetében elképzelhetetlen, hogy minden írás kommentárral, egyidejű reflexióval kapjon nyilvánosságot.)

Az utóbbi szám nyomán olyan, nagy mértékben felháborodott visszajelzések érkeztek, hogy a felelős kiadó a „qui tacet constantit” (vagy legalábbis „constantire videtur”) elve alapján kénytelen egyet nem értésének hangot adni és lemondani e szerepről!

A szkízis természetesen ettől megmarad. Rektorként továbbra is szükségét látom, hogy az ellenvélemény, a belső ellenzék (bár pontosan még ma sem tudom, kinek az ellenzéke) ne hallgattassék el, hangot kaphasson, ha kiadóként ettől el is határolom magamat.

Legyen a P.S.P. a hallgatóság fóruma, az összes hallgatóé, de mindenekelőtt a hallgatóké!

dr Szilárd János

felelős szerkesztő:
Tráser László

tördelő szerkesztő és tipográfus:
Asztalos Tibor
SZOTE Számítástechnika

Készült a SZOTE Házi nyomdájában,
vezető Nagy János

technikai munkatárs: Halász Margit
Törzsszám: 617/1990